

Nro. 7.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Januariusnak 24-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

Az ide való Felsőges Kir. Udvar, a' Prussziai Királyi Hertzeg *Friedrich Ludwig Karl* meghalálzásáért, ezen hónapnak 10-kén, 10 napokig viselő gyászot vett vala fel magára.

Az *Orániai* Generál-Majór Hertzegnek, és Generál-Majór *Zophnak*, nem külömben a' *Sztáray* gyalog regimentiben lévő Kapitány *Munkátsinak*, az ellenség előtt való jó magok viseletékért, Ő Felsőge a' *Mária Theresia* hadi Rendje kerelztit méltóztatott kegyelmesen megadni.

Itten *Bétsben*, nemcsak az emberek, hanem még az idő is fársángolni kezdett, majd tavasz,

majd tél, majd őszi köntösbe öltözvén, és ha nem a' Kalendariumból, hanem az idő *habitussából* kellenék ítéletet tenni, sokan találatnának olyanok, a' kik azt erőssittenék, hogy most nem *Januariusban*, hanem *Aprilisben* vagyunk, addig pedig még sok változás lesz a' világon, míg *Aprilis* elé-tzammagna.

Felséges Áffzonyunk, tegnap előtt, reggeli 7 és 8 óra között, a' maga terhétől igen szerentsésen meg-szabadúlva, egy Hertzeg Áffzonykát hozott a' világra, ki is azon a' napon, a' vár fokaira ki-szegzett ágyúk ropogásai közben, estvéli 6 óra tájban kereszteltetett-meg. Neve *Karolina*, kereszt attya és anyja a' Nápolyi Fels. Király és Királyné, e' helyett *Mária Klementina* Fő Hertzeg Áffzony tartotta a' kisdedet a' keresztelés alatt.

Frantzia Ország.

Jan. 5-kén, *Párisból* egy *Helvétziában* mulató Hollánoushoz ilyen értelmű levél küldetett vala: Jól látja azt a' Fr. Directorium, hogy az egész Hollándiának fel-kelletik áldoztatni, és hogy a' Belgák nyomorúsága, kevés idő múlva nagy változást fog okozni. — De a' Muszka Czárné halála is, a' Status systhémáji változásokat illető politikai intrikákban új változást szerez. Mellyre való nézve a' Directorium a' *Batáviai* nevezetesebb személieknek azt javasolta, hogy a' *Pétersburgi* Udvarral az iránt tennének egy probát, hogy ötöt a' *Batáviai* mostani országlás modja helybe hagyására, miképpen vehetnék-réa, de az iránt való tractatust olyan alattomban vigyék, hogy azt valamiképpen a' *Berlini* Udvar észre ne végye. — A' mostan uralkodó Muszka Császár felöll, egy *Frankfurti* Jan. 12-kén irt levélből pedig azt olvassuk: Hogy minekutánna I. *Pál* Császár magában meg-határozta volna, hogy az anyja által tett mindenféle kötések, és tractatusokat, a' mellyek a' mostani háborút illetik, a' magok valóságokban, épségeken meg-tartson, azon akarattya, a' *Rénus* felső mellyékin immár

publikáltatott volna is, a' melly maga meghatározása szerént, a' Német Birodalomnak jó állapotban, és boldogságban való maradhatása végett, a' Német Birodalmi Rendeket, az ő fejekhez, a' Császárhoz való kötelességek tellyesítésére, és a' Német Ország előbbeni tsendessége helyre állítására nézve hathatosan munkálodni fel-ebreszteni igyekeznek.

A' Fr. Directorium is kézzel lábbal azon munkálodik ugyan, hogy Muszka Országgal, mi módon ejthesse magát jó nexusba, de ennek tökéletességre való menetelire, az aspectusok nem nagy reménységet láttatnak mutatni. — *Londonban* is *sensatiot* okozott vala ugyan a' II-dik *Katalin* halála, de *Pitt* Minister azon történetre is jó előre calculalt vala, melly szerént az abból következett, vagy következhető változások iránt magán segíteni tud. — Már most a' Muszka politika meg-nyerése lett a' versengésnek azon tárgyává, a' mellyet mind a' Frantzia Directorium, mind pedig *Pitt* Minister meg-nyerni igyekeznek; a' keleptzék pedig az iránt mindenfelé hanyattatnak, hogy Austria Angliától mi módon választhatassék-el. Jól látja azt a' Fr. Directorium, hogy a' költségek ki-potolására, néki a' pénznek minden kutfejei ki-merítettének. A' pappiros pénzek u. m. az assignáták és a' mandáták két versben okoztanak immen bankerótot. A' *Hollandia* tárháza kutfeje is ki-száradott immár; az el-foglalt Országok mindenekből ki-pusztítottattanak, a' sok rendbéli requisitiok pedig nem egyebet hanem nyomoruságot és pusztulást láttatnak mutatni, és ha Hollandiában még tsak egy esztendeig úgy mennek a' dolgok mint a' hogy eddig folytanak, még a' békák se maradhatnak meg a' magok tekenőjekben, a' tenger is ki hányja őket.

Az Anglus hajók a' tengernek minden részében kevelyek a' magok győzedelmeik miatt, minden tengeri erőt el-kezdett Anglia rontani. — *Genuában* is szintén úgy van a' dolog, mint *Hol-*

Iándiában, és Frantzia Ország nem tud most egyebet tsinálni, hanem tsak a' maga vólt barátjait, a' vezedelembe tafzítani, és az által semmive tenni. Az északi minden hatalmasságoknak a' van a' fejekben, hogy a' *Hollándiai* helytartót a' maga előbbeni állapotjára ismét vissza kellenék állítani, a' melly kívánságoknak tellyesittésekre, tsak az időre és az alkalmatosságra váraoznának; mert minél inkább nevededik a' Belgák nyomorúsága, a' *Hollándia* előbbeni boldog állapotjára való visszafizá emlékezésnek annál nagyobb munkája van az ő szivekben, és méltán lehet azt tartani, hogy az *Orániai* ház, sokkal közelebb vagyon a' magatzéljához, mintsem azt sokan még tsak gondolhatnák is.

A' *Bresti* flotta ha olyan sebefs lépéseket tenne is, a' millyen gyorsnak az ő menetelit az újság irok hirlelik, a' fatum Gen. *Hochét* Ulisses helyibe állította vólna elé, és hogy ő mint *Cook*, az egész világot körül járja. A' tsufondárosok azt erőssittik, hogy ő *Peyrouset* akarja felkeresni, mások pedig azt mondják, hogy a' közönséges Respublika félszkéül egy új világot akar felkeresni; mások *Misissipi*, más rendbeliek pedig a' *Styx* vize felé mondják ötöt el-evezetnek lenni; de hogy a' Generál *Hoche* experienciája nem olyan szélesen, hanem tsak *Irlándiáig* akart kiterjedni, azt inkább el lehet hinni, melly iránt a' *Brestből* jövő Kurir majd bizonyosobb hirt fog hozni.

Batáviai Respublika.

Hágából Jan. 3 kán. A' Polgárságnak fegyferbe való öltöztetése iránt nem régiben közönségesse tett *Placatum*, igen sok akadályoknak vagyon ki-tétettette, minthogy az az iránt való rendelés, a' Polgárság nagyobb része inyével tellyeséggel meg nem egyezhetik, mellyre való nézve, azt lehet reményleni, hogy az a' béli rendelés rövid idő alatt változást fog szenvedni. — *Frieszlandia* a' Nemzeti Gyűllés finantziája számára 110,000

forintokat küldett bé. — A' *Hollandiai* kemény marha dögi meg-akadályoztatására külömbkülömbféle jó rendelések tétettek. — A' viz áradásai a' *Batáviai* földön, nevezetesen pedig *Bergen-Op-Zoomban* igen sok kárt tettek.

A' *Batáviai* Nemzeti Gyűlés által, a' végett ki-rendeltetett különös Commissió, hogy az új Constitutió plánumában, minémű szükséges változásoknak kellenék lenni, az iránt adná a' maga vélekedését, azon Commissió a' közelebb múlt hónapnak, Dec. 29-kén, az embereknek, és a' polgaroknak, mind jussaik, mind pedig kötelességeik iránt egy olyan magyarázatot adott elé, a' mellyet az új Constitutionnak bé-vezetés gyanánt, eleibe tenni szükségesnek itélt lenni, a' melly felett való tanakodás, Jan. 2-káig tartott. — Né-mellyek azt a' magyarázatot akarták el-fogadni, a' melly a' 93-dik esztendőbeli Frantzia Constitu-tió eleibe vólt téve, mások pedig úgy vélekedte-nek, hogy az a' féle magyarázatokra tellyesség-gel szükség nem vólna, mivel a' Constitutió azok-ra az emberekre nézve készítettett, a' kik már ma, Polgári Társaságban, és nem a' régi termé-szet állapottyában élnek. — *Hartogh* Repraesen-tans pedig, egymás új plánumat adott elé, a' mellyen ő 18 hónapok alatt dolgozott. — Végtere a' Nemzeti Gyűlésnek Jan. 3-kán tartott ülésiben a' határoztatott-még, hogy azon Commissió, a' mellynek B. *Hahn* az előllülője, a' maga tagjai közül kettőt a' végre válasszon-ki, hogy azok B. *Hartogh*gal együtt a' plánumról egy declaratiót dolgozzanak-ki. — A' Nemzeti Gyűlésnek ezen ülésiben olvastatott-fel, a' Frantzia Minister *Noel* azon levele is, a' melly a' Lord *Malmesbury* Pá-risból lett el-küldettetése iránt való hivatalbéli irásokat, és a' Frantzia Országgló széknek, a' Nem-zeti Gyűlés által, a' *Batáviai* Respublika egyes-sége és meg-országolhatatlansága iránt hozott Decretumat foglalta magában.

Austriai Belgium.

Brffzelből Jan. 2-kán. Az ide való katonai magazinumokat még mind üressittik, a' mellyekből mindenféle portékák, a' kánálison a' *Skaldis* vizébe, onnan pedig *Condé* és *Valenciennes* felé vitettetnek. — Ezekből a' mozgásokból, úgy a' Frantzia Respublika nem kevés számból álló truppjai magok vissza vonásokból, és a' *Belgiumi* különbözőkülömbféle helységekben, téli kvártélyra való bé-szállásokból, az *Austriai* Országglást számonsón kedvellőkben az a' reménység gerjesztetettfel, hogy ök a' *Belgiumi* igen kedves, és nagy tiszteletre méltó Héros, *Károly* Hertzeg vezérlése alatt lévő *Austriai* tábort, majd meg fogják látni. E' felett ámbár a' Frantzia szökevények iránt kemény törvények hozattattanak légyen is, mindazonáltal, az el-szenvedhetetlen nyomorúság miatt, a' *Sámbré* és *Más* vizei mellett lévő Frantzia tábortól, mind ezen a' városon, mind pedig a' szomszédságban lévő falukon keresztül, haza felé menő sok szökevényekből, olly reménységet formál a' nép magának, hogy a' szabadság nevével béborított Frantzia Respublika kegyetlen rabfzolgai állapotjából, a' *Belgiumi* nép majd ki-szabadittatik, a' melly gondolatra, a' sűrű manifestumok, proclamatiok, a' népet annyival is inkább réájja viszik, hogy azok öket a' nem sokára történendő politikai változást szemmel tartani, és magoknak az *Austriai* győzedelmes táborokhoz való tsatolások által, a' magok meg-szabadulásokon annál könnyebben segíteni meg-intik. — Az illyen értelmű irások, manifestumok el-terjedések ellen, és azoknak készítői, terjesztői ki-tanulások iránt, ámbár kemény rendelések tétettettek légyen is, de mind hijában való; mivel a' mint a' *Lüttich* Jan. 3 kán irt levelek hirtelik, egy Kurir az előtt való nap azt a' tudósittást vitte oda, hogy *Gentben*, *Antverpiában* és *Mechelnben* is, immár a' nép fel-támodott volna, mellyhez képest a' *Lüttich* Kommandans ollyan rendelést vett, hogy mindazokat a' truppokat, a' mellyek nélkül el-lehet,

haladék nélkül *Belgiumba* küldje; minthogy pedig a' Kommandans keze alatt olyan katonaság nem vólt, tehát a' *Succursusra* nézve, a' *Rénus* alsó mellyéki táborhoz azonnal egy Kurirt indított-el. Mi lett ezután a' dologból, azt még tudni nem lehet.

Nagy Britannia.

Gen. *Fitz Patrik*, az alsó ház 16-kán való ülésiben azt adta-fel, hogy a' *Lafayette* fogságából való ki-szabadítása végett, a' Király Ő Felsége nek igen jó lenne egy repraesentatziót bé-adni, a' kinek fel-adása mellé, *Scheridán* és *Fox* mellé állottanak. — *Pitt* pedig azt abból a' fundamentumból vetette-meg, hogy a' *Lafayette* ki-szabadulása eszközlése, nem egyéb, hanem a' Császár függetlenségébe, és országlása modjába való beléavatkozás lenne. — *Windhám* azt állította, hogy *Lafayette* a' Parlamentum rajta való szánakozását nem igen érdemelné-meg, minthogy az ő vétkének, ezeren is áldozatjaivá lettenek, és az ő szerentsétlensége is, annak a' következése — a' ki a' maga Királyához is, minden emberiségen, és érzékenységen kívül viseltetett. A' Frantzia Országi Szerentsétlen Királyné is azt mondotta, hogy csak egyedül *Lafayette* az, a' kinek tellyességgel meg nem botsáthat, mellyhez képest hogy a' Császár a' maga kegyelmességit, egy olyan szeméj közleni nem akarja, a' ki olly drágolatos szeméjeket ejtett szerentsétlenségbe, azon tsudálkozni nem lehet; annakokáért egy olyan szeméj ki-szabadulását ki-eszközölni akarni, mind illetlen, mind pedig a' politikával ellenkező dolog. Vég-tére a' *Fitz Patrik* fel-adása mellé csak 50, az ellen pedig 132 votumok adattatván, azon okból meg-vettegett.

Generál-Majór *Forbes*, *Port au Princéből* Status Secretarius *Dundáshoz* Oct. 8-kán e' következő tudósittást küldette: A' mi állomatunk *St. Domingo* szigetiben most sokkal inkább kedvezőbbek, mintsem valaha vóltanak vólna, mivel-

hogy azon versengések, a' mellyek ennek a' szigetnek dél felől való részén uralkodnak, és a' hól már majd minden Respublikánusi fejérek megölettettek, a' mi ide való birtokunkat keményebb lábba állították; az ezen szigetnek észak felől való részében is uralkodó versengésnek lelke, és a' Spanyolok Határai felé lévő trupjainknak győzedelmességek indították a' *Jean François* tábora egy részét is arra, hogy az is mi velünk a' Respublikánusok ellen hartzoljan, melly is velek gyakran ölzve tsapván, nem kevés számból álló fogoljakat adott nekünk által. — Soha is a' Négerék magokat tsendesebben nem viselték mint mostan. — Egymás leveliben pedig azt írja Gen. Majór *Forbes*, hogy a' Respublikánusok *St. Jeremie* szigetére tsapván, onnan nagy károkkal verttettek légyen vissza. Továbbá ezen tudósításában azt is írja, hogy az ide való Colonia, annyival is inkább nagyobb bátorságban vagyon, mivelhogy az ezen szigetnek déli részében lévő feketéknek fő vezére *Rigaud* is, a' Frantziák Commissariussa *Santhonax*, és a' Frantzia Respublika ellen ki-kelvén, az ő országlása alatt lévő fejéreket majd mind kardra hányotta. — Az *Angliai* kikötő helyekben, a' Spanyol Coloniák ellen kemény készülétek tétettetnek.

Status Secretarius *Dundás*, az alsó háznak Dec. 20-kán tartott ülésiben azt adta-fel, hogy valameddig a' *Jó Reménység Foka* az Angliai birtokban lézzen, mind addig igen jó lenne a' Királynak a' kereskedésre való nézve, olyan rendeléseket tenni, hogy a' hajókázásbeli eddig való actak szerént, az idegeneknek ottan ki-szállani, és a' magok portékájokat a' *Jó Reménység Foka* beli termelzterményekkel, productumokkal feltserélni továbbrá is szabad légyen, a' ki az e' végett készítettendő instantziara engedelmet is nyert. Az ellenkező részben lévők pedig ezt jegyzették-meg: Hogy a' *Jó Reménység Foka*, se valami nevezetes birtok nem volna, se pedig Anglia azt hosszas ideig a' maga birtokában meg nem tart.

hatná, mellyhez képest azt kellene inkább kívánni, hogy az, valamelly gyengyébb hatalmasság birtokába essék, mintsem belölle a' keményebb hatalmasság *Monopoliumat* tsináljon: — Erre *Pitt* Minister azt felelte. Hogy Anglia a' *Jó Reménység Fokából* tellyességgel *Monopoliumat* nem akar tsinálni, az a' kereskedést illető fennebb elé-adott rendelés kívánásából is elegendő képpen ki-tettik; de továbbá a' ki-tettetés képpen nem akar szollani, kéntelen azt meg-vallani, hogy a' *Jó Reménység Foka* a' föld golyobissán lévő fontosobb és leg drágább szerzemények közül való.

Olasz Ország.

Az *Olasz Orzági* újjabb hireket, az ezen hónapnak 21-kén költ *Bétsi Udv.* Diarium eképpen adja elé; hogy a' Dec. 30-kán költ *Máylándi* levelek szerént, az egész *Lombárdiában* el-terjedett inség, a' Frantzia Commissariusoknak és Agen-seknek, külömbkülömbféle ki-tsikorásaik, a' föld népén való erőszak tételeik miatt, mind nagyobb nagyobb grádusra kezdett hágni, a' kik a' Frantzia tábor szüksége ki-potolására, hat hónapok alatt többet adtanak, mintsem külömben 6 esztendő alatt kellett volna adniak. — A' kassák mind meg-üressítettettek, azon Ország szegény lakossaira pedig, a' Contributziónak újjabb újjabb nemei vettetvén réájok, azok által az utólsó fillérektől is meg-fosztattatnak, más felöll pedig mindég az ő sorsoknak bizonytalanságával küszködnek. — Igaz ugyan az, hogy a' Frantzia seregek nevezetes meg-erössedést nyertenek magoknak; de más felöll az is bizonyos, hogy a' Császári tábor is, olyan keményen meg-erössedett, hogy a' Frantziák' akármelly probáinak ellent állhat, a' melly a' népnek az iránt való reménységet nyujt, mellyet el sem is tud titkolni, hogy általa, a' Frantzia nehéz járom terhe alóll kifognak szabadittatni, sziveken lévén az *Olasz Orzági* lakosoknak, a' *Módénai* Hertzegségben, a' Frantziák által gerjesztet hazafiak, polgárok

zött való háború is, és mint bizonyost, úgy hirtelk az is, hogy minekutánna a' *Carfagnói* lakosok, a' szabadságság fáját tövestől együtt kiszaggatván, a' magok elébbeni fejedelmekhez, a' *Módenai* Hertzeghez továbbrá is hivséggel lenni magokban meg-határozták volna, egy *Lombardiai*, és egy *Ferrárai* sereg, a' *Módenai* pattantyusokkal, és egy Frantzia lovassággal együtt, olyan parantsolatot vettének, hogy fegyvert fogván a' Gen. *Rusca* vezérlése alatt ellenek menjenek, a' melly seregeknek nem kisség esik nehezen, hogy leg elébb is a' magok hazájok fiai ellen kelletik harcolniak. A' *Carfagnó* béliekről pedig azt hirtelik, hogy a' magok Országokba menő minden utakat bé-vágtanak, és számosan öszve-gyűlvén meg-határozták magokban, hogy a' Frantzia szabadság és egyenlőség ellen, magokat az utolsó tsep vérekig oltalmazzák, az elébbeni állapotjokat pedig vissza nyervén, azt álhatatosan meg-oltalmazzák.

A' *Massa Cararra* beli lakosok is az ő elnyomattatások ellen fel-költének vala ugyan, de minthogy a' *Livornóból* ellenek ki-küldetett egy osztály Frantzia trupnak ellene állani igen gyengék vóltanak, le-tsendesedni kéntelenítettének.

A' *Bergámói* truppoknak vezérléseket, a' *Lombárdiai* Kommandans Generál *Baragney d'Hilliers* vette a' kezihez, ki is Decemb. 23-ka éjtszakáján *Máylándból* 1500 emberekkel tsendesen útra indulván, 25-dikben estve 3000-red magával érkezett-meg *Bergámóba*, és az embereivel a' várat azonnal meg-szállotta, a' kinek meg-erössítettésére több rendbéli truppok is küldettettek, a' *Lombárdiai* kommandirozás pedig Gen. *Kilmainéra* bizattatott, a' ki addig a' *Mántuát* ostromló seregeket kommandirozta.

A' Frantziáknak az a' serege, a' melly *Rovigó* felé nyomúlt-elé, és a' melly a' maga forposztyait *Loréáig* küldette-ki, a' *Velentzei* Senatusnak nagy szeget ütet a' feibe, melly is a' maga igazgatasa alatt lévő truppokat azzal a' ren-

deléssel küldette-ki, hogyha a' Frantziák arra felé találnának közelíteni, tehát nékiek emberül el-
lent áljanak. — A' Pápa Ö Szentsége *Romagna*
felé menni meg-határozott trupjainak útjokat, a'
a' *Római* környékekben le esett sok hó, egy ke-
veset meg-késleltette. — A' *Florentziai* tudósittá-
sok szerént, a' *Porto Ferrájonál* lévő Angliai flot-
ta, Dec. 28-kán erősséget nyervén magának, már
most 32 linéa hajókból, és igen sok fregattákból
áll, a' melly mellett a' szárazon mintegy 8000
emberekből álló truppok fekszenek.

Triestből Jan. 12-kén. Minekutánna a' Gen.
Dávidovich corpussa, az *Ets* vize mellett hosszára,
és Gen. *Laudon* is elé-nyomúltanak volna, hogy
töllek körül ne vétetessenek, a' Frantziák mago-
kat villzá húzták; Fegyver-Tármester *Alvintzi*
pedig ez előtt egynéhány napokkal, olyan pa-
rantsolatot adott volna ki, hogy Gen. *Quosdano-*
vich egész erővel üssen a' Frantziákra, ezen ren-
delés olyan szerentsés következéssel bé-telleyesit-
tetett, hogy egy részint a' Frantziák *Legnagóba*
bé-rekefztettenek, egy colonnénk pedig az ellen-
séget *Colognánál* meg-ervén, tölle sok ágyúkat
vett-el prédába, és közülle sokakat el-fogott; más
felől pedig Gen. *Provera Verónát* meg-vette, a'
mellynek alkalmatosságával a' *Bétsi* szabad sereg-
béliek, vitézekhez illendő módon viselték mago-
kat. E' felett, annak is hire kezdett futamodni,
hogy a' Frantziák már *Legnagóbból* is ki-hajtattat-
tanak, és az ostrom alóll *Mántua* vára is fel-za-
badúlt volna immár, de ezek iránt hitelesebb tu-
dósittásokra kelletik még várakoznunk.

Roveredóból Jan. 12-kén. Fegyver Tármester
Alvintzi a' közelebb múlt héten *Trientből* ide meg-
érkezvén, a' körül bé lévő falukban fekütt trup-
pok 9-dikben azonnal öfzve gyűltenek, és azzal
sebels lépésekkel a' határ szél felé siettenek. Gen.
Alvintzin kívül, *Roveredóban* vóltanak *Köblösch*,
Seckendorf, *Quosdanovich*, *Liptay*, *Dávidovich*, *Vu-*
kassovich, *Ocskay*, és Hertzeg *Reusz* Generálok is.
Az itten szokatlan kemény hideg, a' jeges út, és

a' nagy hó, nevezetesen *Montebaldó* körül, ám-
bár a' katonák útozásokat igen nehézé tették lé-
gyen is, még is tsudálkozásra méltó, hogy a'
truppok mindenféle úti nehézségeket, millyen
örömet készek ki-állani. — Ma reggeltől fogva
egésszen 11 óráig, ide igen kemény ágyúzás hal-
lattatott, mellynek mitsoda következése lett, ar-
ról még nem tudósittattunk; de minthogy az
ágyúzás mindég távullabbról hallattatott, abból
azt lehet gondolni, hogy a' történetnek részünk-
ről kedvezőnek kelletik lenni. — Annyit bizo-
nyosnak lenni mondanak, hogy *Rivolét* a' mi vi-
téseink el-foglalták. — A' *Triesti* Jan. 16-kán irt
levelek igaznak lenni hirtelik azt is, hogy *Gen. Pro-*
vera az *Ets* vizén keresztül menvén, útját *Mán-*
tua felé vette, hogy magát Feldmarschal *Wurm-*
serrel egyesittse.

Inspruckból Jan. 4-kén azt írják, hogy Gróf
Lehrbach az előtt való nap érkeztén-meg oda
Olasz Ország széleiről, magával együtt azt a' hirt
hozta, hogy *Gen. Wurmser* a' maga vitezségének
ismét újj jelét adta vólna. — A' Frantziák a' kö-
zelebb múlt hónap vége felé, magokat keményen
meg-erössítvén, *Saló* felé *Judikariába* bé-akarta-
nak ütni, a' kik mind öszveséggel 37000 vólta-
nak. — *Gen. Wurmser* a' Frantziák e' béli szán-
dékjokat, mozgásaikat allig érthette-meg, és Dec.
29-kén a' Frantziákra ki-tsapván 4000 emberei-
ket hányatta kardra. — A' *Soló* felé magokat
visszá vont Frantziák *Peschiera* felé vették az út-
tyokat, a' mi armádiánk pedig azzal elébb nyo-
múlt. —

Inspruckból Jan. 5-kén. A' Császári Kir. trup-
pok most ismet azon a' helyen feküsznek Olasz
Országban, a' hol a' közelebbbről múlt Novem-
beri hónapban vóltanak, a' hová akkor, a' *Ca-*
liánó, *Rivoli*, *Bassánó*, és *Montebelló* mellett tar-
tott véres de győzedelmes tsaták által jutottanak
vala el, most pedig azon helyre minden puska
szón kívül nyomúlhattanak elé, a' hol másszor
körömnek kelletett szakadni. — *Rivoli* ismét a'

mi kezünk alá jött, és a' Gen. *Quosdanovich* fő kvártélja újonnan *Caldieróban* vagyon, a' melly *Veronától* tsak egy posta statió. Ezen alóll jó darabbal egy Császári sereg az *Ets* vizén a' végett ment keresztül, hogy az a' Frantzia tábor jobb szárnyának dolgot adjon, és ha szerentsés lehet, Feldmarschal *Wurmserrel* magát egyesittse.

Verónából Triestbe ezen hónapnak 9-kén azt irták, hogy a' Császáriak annakelőtte való napon a' Frantziákat reménytelenül körül vévén, közöttök igen nagy mozgásokat okoztak. — *Páduából* is a' Császáriák a' Frantziákra ki-tsapván közülök 150-nen el-estenek, 300-zan pedig el fogattatának, egymás corpus pedig az *Ets* vizén keresztül meuvén, az is a' Frantziáknak egy osztályokat meg-verte. — *Buonaparte* Jan. 10-kén *Bolognában* vólt. — A' *Velentzei* Jan. 10-kén költ levelek azt erőssittik, hogy a' mi vitézeink *Legnát* és *Caldierót* bizonyoson meg-vették, *Verónát* pedig egészen bé-rekesztették. — A' *Velentzéből* Jan. 16-kán *Triestbe* érkezett hajók azt a' hirt hozták oda magokkal, hogy nem régiben *Mántuánál* is kemény tsata tartatott, a' mellyen *Buonaparte* is jelen lévén, a' maga táborá vesztségét szemével láthatta, a' mellyből tsak az el fogattatott tisztek számát egynéhány százra vetik.

A' Rénus alsó mellyekiről.

Hogy a' *Rénus* alsó mellyéki tábor kommandirozása *Moreaura* bizattatott, azt a' Frantzia táborban sokan nem kedvelvén, *Bernadotte*, *Kléber*, *Lefevre*, 's több más Generálok is azon okból kívántak szolgálatjokból ki-állani, mivel *Moreau* a' maga vissza húzásának okául a' *Jourdán* táborá vissza húzását adta vala. — A' Császári tábor a' maga lépéseit még mind 'elé felé tészti.

Egy közönséges levél azt hirleli, hogy a' Frantziák a' *Rénus* alsó mellyékin ismét mozgásba elegyedtenek, és hogy a' *Neuwidi* hid sántzát újjolag meg-erössítették vólna, de külömben sem-

mi nevezetes dolog nem történt. — *Manheimből* Jan. 11-kén azt írják, hogy a' *Károly* Hertzeg főkvártélja egynéhány napok múlva *Offenburgból* *Manheimba* fog által-tétetödni.

Elegyes Tudósittások.

Düsseldorfban és a' körülötte lévő falukban, a' Generál *Macdonald* vezérlése alatt 14000 Frantziák fekszenek. — Hogy a' *Rénus* mellyé-kire 60, vagy 70000 Muszkák fognának marsirozni, az iránt még eddig a' Muszka Orzági leg új-jabb tudósittások semmit nem emlékeznek, sőt a' *Stuttgárdba* meg-érkezett Muszka Követ is azt erössittette, hogy azon hir tsupa költemény lett volna. — A' *Bresti* flotta iránt, a' Frantzia Respublika *Hágában* lakó Ministere *Noel*, a' Gen. *Hoche* Adjutansától Jan. 2-kán azt a' tudósittást vette, hogy az *Irlándia* felé szereztsésen utazott volna el, és hogy az *Irlándiai* kikötő helyeknek meg-kémlelésekre az említett Adjutans küldettetett volna el, a' kinek *relatioja* fzerént, a' kikötő helyeknél 15000, benn pedig az Országban mintegy 30000 fel fegyverkezett emberek állottanak vala ki a' sikra.

T u d ó s i t á s.

Midön tapasztalnám, hogy a' Természetnek historiája, 's abban a' Bányászti Tudomány, a' mái időben minden Nemzetnek előtt egy ki-választott kedves és hasznos Tudomány kezdett légyen lenni, a' Magyar Hazában pedig anyai nyelvünken még tsak tsetsemő állapotban légyen, el-végeztem magamban, hogy egy Remek bányászti Munkátskának magyarra való le-fordittásával, a' Nemes Magyar Közönségnek annyival-is inkább udvaroljak: hogy valamint egész *Európában* a' leg Nemesebb értzeknek Hazája, mintegy itt nálunk vagyon, úgy az ezekről való esmerettségek-is született nyelvünken, rendszerént mi nálunk kellene virágozni; de fájdalom! tsak annyira-is későre mehettünk, hogy pennánk által Hazánkat ebben a' részben esmértessük, és a' külföldiek

előztek meg ebben bennünket, ezeknek Munkájokból bámulva olvassa az idegen nyelvet értő Magyar, hogy Hazája földjének nemcsak felső szinén, hanem annak gyomrában-is, a' természet mitsoda roppant kintset rejtett-el az ő boldogságára — és hogy még tsak az az út légyen hátra, hogy minden erejével hazája esmerettségéhez fogjon, és ez által ne engedje továbbra-is szájából a' zsiros kontzot mások által önként ki-ragattatni. Hogy pediglen azon Hazámfiak is, a' kik a' Német, déák, és más nyelvekben gyakorolatlanak, a' hasznos Bányászati Tudományal valamennyire megismerkedhessenek, és hogy továbbá, magyar nyelvünk ne tsak más Tudományokban, hanem a' Bányászásban-is valamennyire gyarapodjék: válaftattam az Erdélyi Bányászati Fő Inspektora, és Gubernialis Consiliarius *Reichensteini Müller* Urnak, az *Abrudbányai* aranyal gazdag azon Hegyeiről, és ereiről (Venairól) mellyeknek az első rangú *Európai* Értzes-Kabinétok, a' magok ékeségeknek főbb részit közönhetik, Bányászati és Kémiai nyelven irott tudos Munkáját a' magyar fordításra, a' melly Munka, az *Európai* Fő Bányászati tudos Társaság Gyűjteményének (*Bergbaukunde*. 4to Lipsiae 1789.) első darabjában leg előll ki jöven, a' Német nyelvben-is igen ritka és drága.

Ezen mintegy 18 — 20 Arkusból álló Munkátska 8-ad rész formában, egy hozzája tartazó nagy Rajzolattal együtt, már a' jövő héten, az ide való *Szelmetz* Bányai Könyv-nyomtató *Sultzernek* Sajtoja alá-is fog menni; és noha nagy költségbe kerül, mindazonáltal bátorkodom ki-nyomtattatni, nagy reménységem lévén a' felöll, hogy minden Nemzetét, nyelvét, és a' Tudományokat szerető igaz Magyar Hazafi, jó szándékomat avagy tsak annyiban elő mozdítani fogja, hogy egy exemplárnak, mellynek árra lészzen 1 Rforint, meg vételéről, nevének fel írása által engemet bizonyossá tenni méltoztatik.

A' Collector Urak, kik a' szokás szerént, minden 10 Exemplárét a' 11-ket ingyen fogják kapni, méltoztassanak a' *Subscribens* Urak' neveit minnél

előbb lehet, ide hozzám *Szelmetz Bányára* fel-küldeni, a' ki-nyomtatás végett.

Ezen hazafi szorgalmatosságomnak elő-segellői, a' Praenumerans Urak fel-irhatták neveiket e' következő Uraknál.

Abrudbányán Tek. Kir. Aranyváltó Borsai György Urnál.

Besztertze-Bányán Kereskedő Lakner Urnál.

Bétsben a' Három Magyar Újság Író Uraknál.

Boitzán Peripherialis Bány. Cancellista Wagner Ignatz Urnál.

Budán Könyváros Dipold Urnál.

Déván Ns. Hunyad Vármegye Doctora, Titt. Ketskeméthy József Urnál.

Győrött Könyvkötő Müller József Urnál.

Károly Fejér Váratt. Erdélyben Pénz verő házbéli Kir. Praktikáns Kittler János Urnál.

Kolosvárt Titt. Szatsvay Sándor Urnál.

Komáromban Könyvnyomtató Weinmüller Urnál.

Körös-Bányán Bányászti Tiszt Titt. Miskoltzi Urnál.

Marus. Vásárhelyt Juris Professor Titt. Dosa Gergely Urnál.

Nagy-Bányán Bányászti első Cancellista Titt. Abraham Urnál.

Nagy-Enyeden Tiszt Prof. Benkő Ferentz Urnál.

Nagy-Szebenben Procurator Titt. Vargyasi Györke József Urnál.

Nagy-Szombathban Könyvnyomtató Gellinek Urnál.

Parajdon Sos-Tiszt Titt. Gyújtó István Urnál.

Pesten Könyvkötő Mosotzi Institoris Gábor és Exner István Uraknál.

Posonban Könyváros Sweiger Antal Urnál.

Radnabányán Bányászti Tiszt Titt. Méhes Urnál.

Szász-Városon Tiszt. Herepei László Urnál.

Tsertesen Értz proba mester Will Antal Urnál.

Zalathna Bányán Provisorialis Fisc. Protocollista Barabás József Urnál.

Vizaknán Sos-Tiszt Titt. Bodoki József Urnál.

Abrudbányai *Mihelyes János*,
Cs. Kir. Bányászti Praktikáns.